

Akla ve paraya ihtiyacı olmayan şehir: Kayseri

Zafer Özcan Aksiyon
November 14, 2005

Kayseri, son yıllarda gösterdiği ekonomik gelişme ile dikkatleri üzerine çeken bir Anadolu kenti. Tarihte ahiliğin merkezi olarak bilinen bölgede, bugün yaşanan hızlı kalkınmada girişimcilik ruhu ve ticarî zekanın yanı sıra hayırseverlik ve kadim değerlerin de önemli rolü var. Son dönemde Türkiye’de en çok konuşulan şehirlerden biri Kayseri. İki futbol takımı Süper Lig’de zirveyi zorluyor. Devasa yatırımları ve modern şehircilik anlayışı ile sık sık adından söz ettiren şehrin Türk ekonomisi ve siyaseti üzerinde önemli bir etkisi var. Orta Anadolu’nun muhafazakâr; ama bir o kadar da değişimci yüzünü temsil etmesi, hızla gelişen ekonomisi ve devletten hiçbir şey beklemeden öz kaynaklarıyla yatırım yapması yabancıların da dikkatini çekiyor artık.

Nitekim, Avrupa Birliği’nin Genişlemeden Sorumlu Komiseri Oli Rehn’in kenti ziyaret etmesi, çeşitli sivil toplum kuruluşlarının gündemlerine Kayseri’yi alması, hatta bu tarihi şehir hakkında ciddi araştırmalar yapması o kadar da şaşırtıcı değil. Örneğin, George Soros’un kurucusu olduğu Açık Toplum Vakfı ile Avusturya merkezli Avrupa İstikrar Enstitüsü (ESI) bunlar arasında. ESI uzmanlarının hazırladığı Kayseri Raporu’nda, şehrin ekonomik performansı ile Protestan çalışma ahlâkı kıyaslanarak, “İslamî Kalvinistler” yorumu yapılıyor.

Kayseri’de son 20 yılda zirveye ulaşan ekonomik kalkınma yarım asırlık bir geçmişe sahip aslında. “Ticari zekâ, çalışkanlık ve üretim gücü” gibi faktörlerin önemli rol oynadığı bu gelişmede asıl dikkat çeken unsurlar ise toplumun kendine has özellikleri ile şehirdeki kadim gelenek ve değerler. Bugün “girişimcilik, tasarruf ve hayırseverlik” olarak özetlenebilecek bir sacayağı üzerinde yükselen ekonomik kalkınma modeli, Anadolu’da yaşanan bir inkişâfi gözler önüne seriyor. Son 5 yılda Kayserili hayırseverlerin, yaşadıkları şehir için 300 milyon dolar harcaması, sağlık ocağından fakülte binalarına kadar hem şehir merkezinde hem de ilçelerdeki kamu yapılarına katkıda bulunması bu bakımdan bir tesadüf değil. Yaklaşık 1,5 yıl önce Organize Sanayi Bölgesi’nde 139 fabrikanın temelini atarak dikkatleri üzerine çeken Kayseri’de sahi neler oluyor? Bütün bu gelişmenin arka planında hangi faktörler var?

İş hayatındaki motivasyonu oturmalar sağlıyor

Bunlardan biri, belki de en önemlisi Kayseri’de “gece” yapılan ev toplantıları. Yüzyıllardır yaşatılan ve toplumun gündemindeki konuların ele alındığı bu buluşmalar “Kayseri oturmaları” olarak biliniyor. “Oturma” dediğimiz aslında, gündüz çalışan insanların akşamları sıcak bir sohbet ortamında bir araya geldiği ev buluşmaları. 1649 yılında Kayseri’ye gelen Evliya Çelebi, “Şehrin şıtası şedit olduğundan ehl-i belde ilimle meşguldür.” diyerek, Kayseri’de kışın soğuktan dışarı çıkmayan insanların evlerde toplanıp çeşitli konuları

müzakere ettiğini aktarır eserlerinde. O zamandan beri devam eden bu gelenek, yaz aylarında ise bağ evlerine taşınıyor. İşadamları, şehrin yerel yöneticileri, bürokratlar, işçiler, memurlar, emekliler, kadınlar, gençler kısacası toplumun her kesiminden insanlar, kendi yaş ve kültür grubuna uygun gruplar oluşturuyor ve her hafta bir kişinin evinde toplanıyor. Mesai saatleri içindeki ast-üst, amir-memur ilişkisi bu ortamda yok. Herkes rahatlıkla fikrini beyan edebiliyor.

Oturmalar gelişigüzel toplanılan ve lafın lafı açtığı ortamlar değil. Her oturma öncesinde müzakere edilecek konular belirleniyor. İlgili kişiler, aldığı konuyu çalışıyor ve yaptığı hazırlığı katılımcılara sunuyor. Sonra da müzakereler başlıyor. Çoğunlukla tartışılan konuyla ilgili sonuca ulaşıyor ve bir karar veriliyor. Aksiyon, Belediye Meclis Üyesi Mehmet Büyükbâş’ın evinde yapılan bir ‘oturma’ya katıldı. 23 kişilik bir ekiple 25 yıl önce başlayan bu toplantıya gelenler arasında Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhaskeki, meclis üyeleri Ahmet Tahir Gül, Mehmet Tarıncı, Mustafa Çelik, Kocasinan Belediye Başkanı Bekir Yıldız, Devlet Hastanesi Başhekimi Dr. İsmail Taner, Büyükşehir Belediyesi Kültür Müdürü Mehmet Sarıççek ile işadamları Mustafa Çelik, Sabri Çelik ve Nuri Çiftçi vardı. Çekirdek ekipten iki kişi şimdi milletvekili, üçü ise ilçe belediyelerin başkanları. Şüphesiz, yerel yöneticilerin toplantıda olması pekçok sorunun çözümünü kolaylaştırıyor. Başkan Özhaskeki oturmaların şehir kültür açısından önemini vurgulayarak, “Bizim oturmalarımızda iş ortaklıkları kurulur, insanlar evlendirilir, öğrencilere burs toplanır, şehrin meseleleri istişare edilir. İnsanlar bors alıp verir, hatta oturmada alınan borç paranın sorumluluğu senetten daha etkilidir; çünkü o kişi borcunu ödemezse herkes birbirini tanıdığı için büyük bir itibar kaybına uğrar ve bütün kredisini kaybedebilir.” diyor.

Vahşi kapitalizm yerine sosyal kapitalizm

Oturmaların şehir kültürünü, iş ahlâkını, aile düzenini, insan ilişkilerini, iş ortaklıklarını hatta kişiler arasındaki anlaşmazlıkları doğrudan etkilediğini gözlemlemek mümkün. 30 yıl öncesinin çok ortaklı şirketlerinin kurulmasında oturma kültürünün önemli etkisi var. Bir de tarıma elverişli arazilerin olmaması. Bu yüzden daha cumhuriyetin ilk yıllarında bölgede sanayi yatırımlarının önu açılmış. Devletin uçak imal etmek için 1926’da kurduğu Tayyare Fabrikası ile Şeker ve Mensucat Fabrikaları, ‘sanayi şehri’ kimliğinin altyapısını oluşturuyor. Özel sektör, 1950’lerin ikinci yarısından itibaren devreye giriyor. Tarıma elverişli çevre illerde amele olarak çalışmak ile küçük işletmelere cırac olarak girmek arasında tercih yapması gereken Kayserili gençlerin üretim sektörünü daha cazip bulması, bugün ulaşılın seviyenin ilk adımı denebilir. Halen Büyükşehir’e bağlı bir ilçe olan Hacılar, sanayicilerin

merkezi konumunda. Günümüz Kayserisi'nin önde gelen bazı büyük firmaları aslında yıllar önce girişimcilerin 'çok ortaklık' sistemiyle oluşturduğu yapılardan doğan işletmeler. Onlardan biri olan Hacılar Elektrik Sanayi (HES) şimdi farklı patronların elinde, farklı iş kollarında üretimi sürdürüyor. Meysu, Birlik Mensucat, Erbosan ve Atlas Halı 70'lerin çok ortaklı yapılarından bazıları.

Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu içerisinde yer alan 16 Kayseri şirketinden 9'u Hacılar kökenli. Çok ortaklı yapılaşmalarda dikkati çeken husus, ortaklar arasındaki uyum ve uzlaşma. Özellikle HES Kablo buna çok güzel bir örnek. Gittikçe büyüyen yapılar bir noktadan sonra kurucular arasında paylaşılırken bile bir anlaşmazlık yaşanmıyor. Şirketler farklılaşsa da, eski ortakların birbirlerine verdikleri destek sürüyor. 'Vahşi Kapitalizm' yerine, sosyal unsurların çok güçlü yaşandığı bir iş dünyası, şehrin başarısı hakkında ipuçları veriyor. Gündüz kıyasıya rekabet edenler, gece sıcak bir ev ortamında bir araya gelerek dertleşebiliyor. Dikkati çeken nokta, bütün yoğunluklarına rağmen işadamlarının oturmalarına verdikleri önem. Çok önemli bir iş toplantısı gibi düşünülen oturumlar hiç aksatılmıyor.

Bugün 12 bini aşan istihdamı, 1,5 milyar dolar cirosuyla Türkiye'nin en büyük gruplarından biri haline gelen Boydak ailesinin hikâyesi de 1950'lerin ikinci yarısından itibaren başlıyor. Küçük bir marangoz atölyesine çırak olarak giren Hacı Mustafa Boydak ve Sami Boydak kardeşlerin, 1958'de tahta kapı ve pencere ürettikleri kendi atölyelerini kurmalarıyla grubun temelleri atılır. Halen 10 ayrı dalda üretim yapan Boydak Şirketler Grubu'nun başarısı, şehirdeki birçok firma için de önemli bir rol model konumunda. Kayseri'de halen 900 civarında mobilya üreticisi şirket var. Türkiye'deki mobilya üretiminin yüzde 60'ı burada gerçekleşiyor. Mobilya sektörü, yan sanayisi ile birlikte 40 bin insan için ekmeğe kapısı. Türkiye'de mobilya denilince akla gelebilecek bütün ünlü markalar Kayseri'ye ait. Mobilya sektörüne, 'şehrin dönüşümündeki lokomotif' denebilir. Ankara'dan sadece nasihat

Geçen yıl Organize Sanayi Bölgesi'nde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla 139 fabrikanın temeli aynı anda atıldı. Bunlardan 50'si bugün faaliyete geçmiş durumda. Hatta temel sayısını 250'ye çıkarmışlar. Türkiye'de ilk kez yapılan bir uygulama ile Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü (OSB), bölgeden arsa satın alan sanayicilerden iki yıl içinde üretime geçme taahhüdü alıyor. Kayseri'deki sanayileşmenin avantajları olduğu gibi dezavantajları da var. Çünkü az da olsa Ankara'dan beklenen destek, "Kayseri'nin akla ve paraya ihtiyacı yok" diye geri çevriliyormuş. Buna rağmen şehir kendi yatırımını yaptığı gibi kendi teşvikini de üretiyor. Mesela bilgisayar ve elektronik cihazlar gibi ileri teknoloji üretimine dönük yatırım yapacak sanayicilerden arsa için ücret istenmiyor. 139 fabrika temelinin İstanbul'da da yankı bulması bölgeyi bir cazibe merkezi haline getirmiş durumda.

OSB Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Hasyüncü, her hafta farklı illerden, hatta yurtdışından işadamları gruplarını ağırladıklarını belirtiyor. Kayseri OSB'de toplam 100 kilometre asfalt yol var. Bu rakam birçok ildeki toplam asfalt yol oranından daha fazla. 23 milyon 500 bin metrekarelik alana kurulu OSB'de üretilen 100'ün üzerinde mal, 100 farklı ülkeye ihraç ediliyor. Toplam 25 bin kişi çalışıyor. 2005'te beklenen toplam ihracat ise 1,5 milyar dolar düzeyinde. Önümüzdeki 5 yıl içinde Kayseri

OSB'de hedef, toplam 1000 fabrika, 5 milyar dolar ihracat ve 70 bin kişilik istihdam. Kayseri'de 2004 yılı verilerine göre kişi başına düşen milli gelir 3 bin 500 dolar, şehrin toplam yıllık gayri safi milli hasılası ise 3,8 milyar dolar. 1990'larda 600 bin olan nüfus, 2000'lerde 1 milyonu aşmış.

Sorunları 'hatırlı insanlar' çözüyor

Kayseri, eskiden olduğu gibi şimdi de pastırma, sucuk ve mantısı ile anılan bir şehir. Bir farkla, eskiden bu sektörler ekonominin ana unsurları iken, şimdi artık şehrin daha çok geleneksel yüzünü temsil eden folklorik öğelere dönüşmesi. Elbette pastırma ve sucuktan ekmeğe yiyen çok insan var; ama mobilya, tekstil, metal, kablo, akü ve pil sanayii yeni dönemin gözde iş kolları. Kayseri'de sanayicilik babadan oğula kalan bir miras. Ticaret ve üretimi bir hayat tarzı haline getiren ve çoğunluğu ilkököl mezunu bile olmayan Kayseri'nin ilk tüccar ve üreticilerinin koltuklarında artık yüksek tahsil yapmış, yurtdışında eğitim görmüş çocukları oturuyor.

HES kablunun kurucularından Şükrü Baktır birçok birinci nesil sanayici gibi işleri oğluna devredenlerden. Eskiden okuma hevesinin olmadığını, şimdilerde ise bu anlayışın değiştiğini söylüyor. Yurtdışında eğitim görmüş oğlu, HAS Çelik Yönetim Kurulu üyesi Necmettin Baktır, tahsili olmamasına rağmen babası durumundaki sanayicilerin tecrübelerinin önemine vurgu yaparak, "Bizim misyonumuz onların bize devrettiklerini koruyup, üstüne bir şeyler koyabilmek." diyor. Eskiden Kayseri'de ticarete kabiliyeti olmayan çocuklar, "bir baltaya sap olamadı, bari okusun." diye düşünülürmüş. Şimdilerde ise çocukların önce okuyup, sonra ticarete atılmasına önem veriliyor.

Şehrin ticarete yatkınlığının bir de tarihsel arka planı var. Kayseri'nin bulunduğu coğrafya bin 500 yıldır, ticaret ve şehirleşmenin merkezi olmuş. Dünyada bilinen ticarî amaçlı ilk fuarlardan olan 'Yabanlu Pazarı' bunun göstergesi. Mübadele yıllarında şehri terk eden gayrimüslimlerin de ticarî altyapıda önemli katkıları var. Kayseri'nin girişimci ruhu, şehirden giden Rum ve Ermenilerden kalan ticarî mirasa sahip çıkmasını bilmiş ve onu daha da ileriye taşımış. "En makbul insan üreten insandır" felsefesi burada benimsenmiş durumda. Selçuklu Devleti'nin başkenti Konya olmasına rağmen ve Kayseri'nin ticarî aktivitenin merkezi olmasına işaret ediliyor.

İlginç noktalardan birisi de Kayseri'de işçi ile patron arasında bir anlaşmazlığın görülmemesi. Şehrin felsefesini iyi okuyan isimlerden Sanayi Odası Başkan Danışmanı Kadir Dayıoğlu, "Ben son 50 yılı bilirim. Büyük bir gelişme ve önemli değişimler olmasına rağmen, burada tek bir arsa anlaşmazlığı yaşanmamıştır. Ne kişiler arasında ne de kişilerle belediye arasında." diyor. Bunun bir sebebi de, şehirde her dönem varlıklarını sürdüren bilge ve hatırlı insanlar. Bunlar aile içi anlaşmazlıklardan tutun da iş ortaklıklarında çıkan sorunlar kadar her meseleye müdahil oluyor. Böylece birçok konu mahkeme sürecine taşınmadan çözümleniyor. Uzlaşma kültürü kendini yerel organların yönetimlerinde de gösteriyor. Konuştuğumuz herkes söz birliği etmişçesine yerel organları yöneten isimlerin akşam oturumlarında belirlendiğini ve seçimlerin formaliteyi tamamlamak için yapıldığını söylüyor. İlk bakışta antidemokratik görüne de, bu özelliğin şehrin

başarısındaki önemli faktörlerden olduğu konusunda herkes hemfikir.

İsrafa 'hayır' hayırseverliğe 'evet'

Kayseri'yi anlayabilmek için sadece girişimci yönünü ele almak yeterli değil. Özellikle işadamlarında gözlemlenen "tasarruf" anlayışı hayli dikkat çekici. Görüşme için odasında beklediğiniz işadama, yanınıza geldiğinde ilk iş olarak gereksiz yanan ışıkları kapatıyor. Bu tablo her görüşmede tekrarlanıyor. Tasarrufa dönük alışkanlıklar aynen girişim ruhu gibi burada bir hayat tarzı olmuş. Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhasseki işadama olan babasından bahsederek, "Annem 20 milyon harçlık istese babam kırk dereden su getirir, bunu nasıl kullanacağını sorar ya da pazara gitse 2 kilo domates için pazarlık yapar ama aynı adam her gün aşevinde bin kişiye yemek vererek, milyarlar harcamaktan çekinmez." diyor. Özhasseki'nin babasının durumu aslında Kayseri'nin genel tavrını yansıtır. Bu kadar tasarrufu düşünen iş adamları, hayır işlerinde alabildiğine cömert. Hayır işinin kapsamında sağlık ocağından hastaneye, okuldan fakülte binalarına, polis karakolundan imam ve okul müdürleri için lojman inşaatına kadar her yapı var.

Hacılar kasabasında bulunan 13 kamu binasından 12'sini hayırseverler yaptırmış. Kasaba sakinleri, "Kalan tek binayı da devlet ayıp olmasın diye yaptırdı." diyor, espiyle karışık. Birçok işadamlarının hayat tarzı zenginlikleriyle doğru orantılı değil. Araçlarına bakarsanız onları bir işçi emeklisi bile zannedebilirsiniz. Zenginlerin tek lüksü, yaz aylarında kaldıkları, Erciyes eteklerindeki bağ evleri. Evlerde hizmetçi bulundurma alışkanlığı yok. Bazı işadamlarının eşleri her hafta Çocuk Esirgeme yurdundan kimsesiz çocukları alıp hafta sonları onlara sıcak bir aile ortamı sağlıyor, yedirip içiriyor.

Kayseri merkezde toplam 16 aşevi faaliyette. Her gün 6-10 bin arasında kişi üç öğün yemeğini aşevlerinden alıyor. Öğrencilere sağlanan bursların sayısı ise bilinmiyor. Çünkü şehirdeki yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının sayısı çok fazla. Hepsisi de öğrencilere burs veriyor. Hacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Başkanı Hasan Hüseyin Gürdoğan, bu gibi kurumların öğrenci bursundan fakirleri evlendirmeye kadar her alanda faaliyeti olduğunu söylüyor. Sadece bu dernek için toplanan yardım miktarı yıllık 1,5 trilyon. 430 öğrenciye burs veren dernek, yılda ortalama 50 çifti de evlendiriyor.

Kayseri'de konuştuğumuz her işadama ve her yerel yönetici bir konuda çok iddialı: "Bu şehirde aç ve açıkta insan bulamazsınız." Aç olanlar için aşevleri var, açıkta kalanlar için de yine belediyenin yaptırdığı huzurevi kullanılıyor. Huzurevi, Kayseri'nin gelecek 10 yılı düşünülerek planlanmış, kapasitesi 400 kişi; ama kalan kişi sayısı 312. Bunların 52'si yaşlı değil, düştün ve evsizler. Yıllık masrafı 2 trilyon olan huzurevini belediye finanse ediyor. Evsiz kalanlar burada en iyi şartlarda misafir edilerek, şehirde bir 'evsizler' grubu oluşması engellenmiş. Buna ilaveten belediye şehrin 'fakirlik haritası'nı çıkarmış. Başkanlar hangi evde kaç tane ihtiyaç sahibi var bunu biliyor ve buna göre tedbir alıyor. Uzun sözün kısası Kayseri için, 'devletin baba olmadığı şehir' tanımını yapabiliriz. Devletin babalık görevini burada bizzat insanlar üstleniyor ve dayanışma ruhu da zaten bu ihtiyacı ortadan kaldırıyor.

Şehir kendi kültürünü kabul ettiriyor

Bugün Kayseri'den çıkıp da Türkiye'nin zenginleri kategorisine girmiş birçok isim var. Merhum Sakıp Sabancı, Kadir Has, Murat Dedeman, Muharrem Eskiyan, Hüseyin Bayraktar, Yaşar Küçükçalık, Necati Kurmel, Asım Kibar ve Boydaklar ilk akla gelenler... Zenginleri bir yana, bugün isimleri Kayseri'yle anılan ünlüleri de unutmamak lazım. Başbakan Yardımcısı ve Dış İşleri Bakanı Abdullah Gül ve TOBB Başkanı Rıfat Hisarcıklıoğlu, hemşehrilerine yoğun destek vermeye devam ediyor. Ticarî zekânın şehrin gelişiminde ve ekonomik başarısında tek faktör olmadığı her ortamda altı çizilen bir konu. Sanayi Odası Başkanı ve Boydak Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili Mustafa Boydak, ticarî zekâ ve çalışkanlık özelliklerine aile ve sosyal yaşamdaki ahengi de ekliyor. Girişimcilerin işten kazandıklarıyla yine işleri için yatırım yapmaları diğer bir özellik; çünkü bu durum işsizlik oranlarını düşürüyor. Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği Kayseri Şube Başkanı Celal Hasnalçacı bu durumu, "İsraf yok, spekülasyon yapılmıyor, kazanılan para tekrar yatırıma yönlendiriliyor. Fırsatçılık ve aşırı kârlardan kimse medet ummuyor." sözleriyle anlatıyor. Şehirde kendi işini kuran ilk kadınlardan olan İkbâl Çavdaroğlu, sosyal yaşamdaki farklılığa dikkat çekiyor, "Kayseri çok sosyal bir şehir; ama dışarıdan öyle görülmez. Zira, anlaşılmananada bir sosyalik değil bu. Ev oturmaları bizim en büyük sosyal faaliyetimizdir. Ayrıca düğün ve cenazelerde herkes bir araya toplanır, insanlar birbirine sahip çıkar." diyor.

Kayseri, her sanayileşen şehir gibi göç alan bir yer. Bu gibi bölgelerin en önemli sorunları, kültürel yozlaşma ve toplumsal gerginliklerdir genelde. Kayseri'de ise durum biraz farklı. Buranın kendine has çok baskın bir kültürü ve geleneksel özellikleri var. Bu açıdan dışarıdan gelenler, bir süre burada yaşadıkdan sonra Kayserili gibi davranmaya başlıyor. Göç almasına rağmen suç oranlarının düşük kalabilmesi de şehirdeki 'düşküne sahip çıkma' anlayışının ve baskın kültürün bir sonucu. Mesela Kayseri'de gece yarısı biraz dolaştığınızda parklarda yalnız başına veya yanında birkaç arkadaşıyla yürüyüş yapan hanımlara rastlayabilirsiniz. Birçok büyük şehirde görülmesi mümkün olmayan bir durumdur bu. Ayrıca dışarıdan atanan bürokrat, öğretmen, asker, polis gibi kamu görevlilerinden, emekli olduktan sonra yaşamak için burayı tercih edenlerin çokluğu da şehrin yabancılar tarafından nasıl algılandığı noktasında önemli bir gösterge.

Kayseri'de sermaye düşmanlığı olmaz

Kayseri'nin sosyo-ekonomik gelişimini izleyen Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ekrem Erdem, kentteki sanayicileri 'halk adamı' olarak tanımlıyor. Halk adamlığı halkın gelişimini sürekli desteklemek, onların hayatını kolaylaştırmak için hayır işleri yapmak, yeni yatırımlarla istihdam sağlamak gibi faaliyetlerle oluşan bir nitelik. Hal böyle olunca 'sermaye düşmanlığı' olmuyor. Zaten konuştuğumuz hiç kimsenin, işçi grevi hatırlamaması da bunun bir göstergesi. Diğer ilginç bir nokta, 2001'de yaşanan büyük krizde özellikle büyük grupların hiç işçi çıkarmaması. Krizler, patron-ışçi dayanışmasıyla aşılmış hep. Prof. Erdem, bütün bu yaşananlardan şu sonucu çıkarıyor: "Kayseri'de sanayicinin çıkarı aynı zamanda halkın çıkarı demek." Kayseri'nin iki ünlü tarihi şahsiyeti var; Mimar Sinan ve ahilik teşkilatının kurucusu Ahi Evran. Kayseri'den yetişen Sinan'ın orada tek bir eseri var, ama şehir ona

sahip çıkıyor. Ahi Evran ise Selçuklu ve Osmanlı'nın ünlü esnaf teşkilatlanma modeli olan ahilîği Kayseri'de kurmuş bir isim. Kentte 'Yılın Ahisi' ödülü veriliyor. Ahilik geleneği, Kayseri'nin ekonomik başarısında altı çizilmesi gereken özelliklerden. Selçuklu Devleti'nin ilk zamanlarında Türkler Anadolu'ya yeni yeni yerleşmeye başlamıştır. Yıllardır bu topraklarda yaşayan ve ticari hayatı ellerinde tutan Bizanslılara karşı Türkler'in verdiği ekonomik mücadelenin adıdır ahilik. Savaşla elde edilen topraklarda kalıcı olabilmek için güçlü bir iktisadi hayata ihtiyaç vardır ve Ahi Evran bu işin öncülüğünü üstlenmiştir. Bu modeli inceleyen Prof. Ekrem Erdem, ahilerin üretime ilk kez kalite standardı getiren insanlar olduğunun altını çiziyor ve yüzyıllar sonra aslında burada gelişmenin o kültürün izlerini taşıdığını söylemenin çok yerinde bir tespit olacağını vurguluyor.

Sonuç olarak yabancı gözlemciler, Kayserili girişimciler için 'İslami Kalvinistler' diyerek, yabancı bir kültürde bu başarının izlerini arasa da, onları 'modern ahiler' olarak nitelendirmek, sosyo-kültürel açıdan daha açıklayıcı ve daha yerli bir yaklaşım olacaktır. Kayseri'nin 'modern ahileri' üretim güçleri, iş ahlâkları, halktan kalabilmeleri, hayırseverlikleri, birbirleriyle olan güçlü bağları, baskın kültürel ve dinî değerleri ile Türkiye'nin geleceğine yönelik güçlü bir model önerisi sunuyor.

Kentleşmenin lokomotifi de sanayiciler

Kayseri'ye gidenlerin ilk dikkatini çeken yönlerden birisi şehircilik anlayışındaki gelişme. Geniş caddeler, yeşil alanlar, gençlik merkezleri, planlı yapılaşma ve neredeyse sıfırlanan gecekondulaşma, ekonomik gelişmenin şehirleşmeye de yansıdığı duygusunu uyandırıyor. Özellikle Modern Kent Müzesi'ni gezdiğinizde bu düşüncelerinizi daha da pekiştiriyor.

Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanan kısa filmlerden, kentin her yönünü öğrenmeniz mümkün. Gençlik merkezleri ise özellikle okulların yoğun olduğu bölgelerde oluşturulmuş ve gençlerin her türlü spor ve sosyal aktivite ihtiyacı düşünülerek planlanmış. Bu noktaya gelmesinde son 11 yıldır uygulanan

belediyecilik anlayışının etkisi büyük. Eski Başkan Şükrü Karatepe'nin ceza almasıyla koltuğu devralan, 2004 yılında üçüncü kez ve yüzde 70 gibi rekor bir oyla seçilen Mehmet Özhaseki, belediyeyi kendi şirketi gibi yönetiyor.

Belediyecilik anlayışında da bir 'Kayseri Modeli'nden bahsedilebileceğini söylüyor.

Bu model nedir? Bu noktada Başbakan Erdoğan'ın 'tüccar siyaset' anlayışını hatırlamak gerekiyor. Kendisi de işadamı olan Özhaseki, "Kanunlar çerçevesinde modern bir işletmecilik mantığı uyguluyorum. Kendi işyerimde nasıl gereksiz, fazla eleman çalıştırmıyorsam, burada da çalıştırmam." diyor. Belediyedeki toplam personel sayısı 1994'ten 2005'e 500 kişi azalmış. Emekli olanların yerine yeni eleman alınmamış. Sadece personel tasarrufundan belediyenin 11 yıllık kârı 100 trilyon. Oysa son 11 yılda belediyenin hizmet vermesi gereken alanlar 10 kat artmış. 11 olan yeşil alan-park sayısı 250'ye çıkmış. Bunu gerekçe gösterip eleman alınabilecekken belediye tam tersini yapmış ve dışarıdan hizmet satın alma yoluna gidilmiş. Toplam 80 adet olan makam araçlarının hepsi satılmış. Şimdi sadece Başkan'ın makam arabası var ve dışarıdan kiralanın 20 araç hizmetlerde kullanılıyor. Sadece araçlardan belediyenin yıllık kârı 2,5 trilyon.

AK Partili olan Özhaseki, "İktidar da bunu yapmaya çalışıyor; ama onların işi bize göre çok daha zor." diyor. Peki popülist davranmamak, partililere belediyede iş vermemek sandıkta başkanı olumsuz etkilemiyor mu? O bu konuda siyasetçilerin yanıldığını düşünüyor, "Kapıda bekleyenler dar bir gruptur ve ceplerinde her iktidara uygun parti rozetleri vardır. Sade vatandaş ne başkana geliyor ne de vekile. Beş kişiyi işe alarak insanları rahatlatamazsınız. Vatandaş hizmet ederken eşitlik istiyor. Şahsi talepler karşısında adaletli olursanız, birini almazken ötekini de almazsanız bir şey demiyor. Bunun için hep oyumuzu arttırarak seçildik." yorumunu yapıyor. Hizmet ederken hayırseverlerin desteğini arkaya almanın kendilerini motive ettiğini de belirterek, borçsuz, hizmet üretebilen bir belediyenin oluşmasında hayırseverlerin büyük rolü olduğunu vurguluyor.